

Forfatter: Wied, Gustav

Titel: ET EKSPERIMENT

Citation: Wied, Gustav: "ET EKSPERIMENT", i Wied, Gustav: *Menneskenes Børn. Silhuetter. 1966*, udg. af Villadsen ; Christensen , Rosenkilde og Bagger, 1966-, s. 262.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-wied02val-shoot-workid77610/facsimile.pdf> (tilgået 17. april 2024)

Anvendt udgave: Menneskenes Børn. Silhuetter. 1966

ET EKSPERIMENT

Hun havde bedt mig om mit Fotografi, og jeg havde lovet hende det og havde ogsaa været oppe hos Fotografen.

En Aften otte Dage senere besøgte hun mig atter, og jeg fulgte hende hjem; Klokken kunde vel være omkring elleve. Det var stjerneklart og maanelyst, og vi gik Arm i Arm og spøjte og lo. Saa blev der med ét en Standsning i Samtalen. Det var langs Peblingesøen, vi gik. Hun saa' ud paa Svanerne, der svømmede rundt i Maaneskinnet og trak et langt flimrende Kølvannd efter sig. Pludselig drejede hun sig om imod mig.

— Jeg bli'er svimmel! sagde hun.

Uvilkaarlig trykkede jeg hendes Arm fastere i min. Hun lænede sig ind til mig og trak Vejret dybt. Men lidt efter lo hun:

— Det er vist det Vand derude, sagde hun. — Og saa har jeg ikke været rigtig rask i Dag. Men nu er det ovre. — Det er sandt, Gustav, udbrød hun saa — faar jeg snart det Portræt?

Jeg véd ikke, hvordan det faldt mig ind, men jeg svarede:

— Hvilket Portræt?

— Det, Du lovede mig i Tirsdags.

— I Tirsdags, kære? vedblev jeg i samme Tone — næ—æ!

— Herren erindrre maaske ikke engang mit Besøg?

— Jo naturligvis, dit lille Vrøvl, men ...

— Aa, lad nu være med at skabe Dig! sagde hun og lo højt.

— Jeg forsikrer Dig, gentog jeg — jeg har ikke lovet

Dig noget Portræt. Jeg kan ikke fordrage at lade mig fotografere.

— Og Du lovede endda, at Du vilde gaa op til Fotografen Dagen efter!

— Marie, sagde jeg — Marie, se, Marie: Og jeg bankede mig paa Panden med Pegefingern.

— Nej, slet ikke, lo hun igen — slet ikke! For jeg husker ogsaa godt hans Navn: det var Riise, Riise paa Amagertorv!

— Næ! sagde jeg og lod, som om jeg ledte i min Hukommelse — næ!

— Men nu blev hun ivrig og standsede:

— Vi sad jo henne i den lille grønne Sofa i Hjørnet! sagde hun.

— Ja, det husker jeg godt; men vi talte ikke et Ord om Portrætter.

— Aa jo vist gjorde vi saa!

— Men kære, søde, lille Du, hvad er det for noget Snak!

— Henne i den grønne Sofa, gentog hun langsomt og med Eftertryk paa hvert Ord, idet hun samtidig slog Takt i Luften med sin Parasol — Du laa med Hovedet i mit Skød og legede med Viften.

— Marie, sagde jeg — Du maa ha' drømt.

— Og jeg gav Dig et Kys, vedblev hun.

— Du har givet mig saamange Kys, min Pige.

— Kan Du da ikke huske, Menneske, at det skulde være et Brystbillede, og Du skulde ha' din gule Jakke paa?

— Nej.

— Og Du skulde ha' Øjnene lige i Kassen.

— Nej, nej, *nej!* sagde jeg igen.

— Nu bli'er jeg vred, Gustav! sagde hun og trak sin Arm ud af min.

— Jamen, kære, jeg kan da virkelig ikke indrømme —

— Lad os ikke tale mere om det! afbrød hun mig. — Naar Du ikke vil give mig det, saa — — Men jeg synes rigtignok, at det er meget underligt af Dig!

Vi gik et Par Minutter ved Siden af hinanden uden at tale. Jeg kunde mærke, at mine Ord havde gjort Indtryk paa hende. Hun var fornærmet, men der var ogsaa begyndt at stige en Tvivl op i hende om, hvem af os, der havde Ret.

Saa vilde jeg igen tage hendes Arm, men hun rev den til sig og fjernede sig nogle Skridt.

— Marie, begyndte jeg — hvis Du saa gerne vil ha' mit Portræt, skal jeg nok lade mig fotografere, skønt jeg ikke holder af det.

— Gud, Du skal saamænd ingen Ulejlighed gøre Dig!

— Naa, jaja da. — Kommer Du i Teatret i Morgen?

— Det er Mo'ers Aften, sagde hun mut.

— Jamen Du mente jo — — —

Vi var netop naaet hen til en Lygte. Saa greb hun mig pludselig med den ene Haand under Hagen, ligesom om hun vilde kvæle mig. Men hun tvang blot mit Hovede bag over op mod Lyset og saa' mig stivt ind i Øjnene. Jeg udholdt rolig hendes Blik.

— Lyver Du virkelig ikke? spurgte hun.

— Kære lille Ven, sagde jeg — herregud, slaa nu de Tanker hen! Man kan jo saa ofte drømme noget, véd Du, som man ikke straks husker; og naar det saa senere dukker frem, tror man, at det er en Oplevelse!

— Og Du slog mig paa Kinden med Viften, sagde hun og stirrede ud i Luften, som om hun fortsatte en Tankegang; og jeg kunde se paa hendes Øjne, at hendes Hjerne arbejdede for at genkalde sig alle Aftenens Smaabegivenheder saa tydeligt som mulig. — Og saa lagde Du Viften bort og tændte en Cigar, én af mine!

Jeg forbavsedes over, at hun kunde huske alle disse Enkeltheder. Situationen begyndte mere og mere at interessere mig, og jeg tænkte slet ikke paa, at mit Eksperiment rimeligvis voldte hende Lidelse.

— Marie, begyndte jeg igen — synes Du ikke, vi skulde lade være at tale mere om dette her? Du gaar jo bare dér og hidser Dig selv op.

— Jamen det er din Skyld! sagde hun haardt.

— Hvad er min Skyld?

— Hvorfor nægter Du det? Hvis Du ikke har Raad til at lade Dig fotografere, saa sig det; men gaa ikke dér og — — Jeg kan ikke li' det, jeg kan ikke taale det! Du véd, jeg er ikke rigtig rask i Dag.

— I Morgen gaar jeg op til Fotografen, sagde jeg afgjort — og saa er den Potte ude.

— Tak, sagde hun glad og greb min Haand. Tak, Gustav! jeg vidste det jo nok!

— Hvad vidste Du?

— At Du havde lovet mig dit Fotografi.

— Ja nu har jeg lovet Dig det!

— Men ogsaa i Tirsdags? spurgte hun hurtig — ogsaa i Tirsdags? Jeg forsikrer Dig for, at hvis Du ikke siger ja, saa — — —

— Saa kommer Du maaske ikke paa din Moders Plads i Morgen? afbrød jeg hende.

— Sig, at Du sa'e det i Tirsdags? bad hun bønligt.

— Hør, Marie! jeg tror virkelig ikke, at Du er rigtig i Hovedet!

— Nej, nej, det kan gerne være! sagde hun og lagde sin Kind ned mod min Skulder — men sig bare, at Du sa'e det i Tirsdags!

— Og hvorfor? spurgte jeg — hvorfor?

— Jo, Du, for det er saa underligt oppe i mit Hoved; der er noget, der siger ja; og der er noget, der siger nej!

Hun saa' virkelig meget nervøs og lidende ud, som hun gik dér med Hovedet lænet mod min Skulder. Men skønt jeg følte Lyst til at kysse hende og berolige hende, lod jeg dog, som jeg blev ærgerlig og sagde:

— Ja, jeg kan jo gerne gi' Dig Ret, hvis det er det, Du vil!

— Har Du da virkelig ikke lovet mig det? spurgte hun forvirret og saa' mig ængstelig ind i Øjnene.

— Nej, kære, jeg forsikrer Dig!

— Jamen, stammede hun — jamen, hvor kan —

— Jo Du har! sagde hun saa pludselig — jo Du har! og hendes Ansigt lyste af Glæde. Hun havde øjensynlig fundet et særdeles slaaende Bevis. — Jo Du har! for Du sa'e, at Du først vilde klippes; og Du er klippet! ikke sandt? ikke sandt? gentog hun hoverende.

— Jo, det er jeg.

— Og hvorfor mon? hva', hva'? raabte hun næsten ondskabsfuldt.

— Rimeligvis fordi jeg trængte til det, svarede jeg rolig.
Hun saa' hurtig op paa mig; men da ikke en Mine i mit Ansigt fortrak sig, sagde hun grædefærdig:

— Du lyver, Gustav, Du lyver, Du lyver!

Jeg begyndte at faa Medlidenhed med hende; men jeg kunde ikke modstaa Lysten til at føre Eksperimentet videre. Sagen var den, at jeg i Grunden ikke mere var videre forelsket i hende.

— Sikken underlig Sky deroppe! sagde jeg og pegede op mod Maanen.

Hun standsede. Derpaa sagde hun rolig og med en saa urokkelig Overbevisning i Stemmen, at jeg uvilkaarlig standsede:

— Jeg véd nu, at jeg har Ret, Gustav, det véd jeg! og jeg kan ikke forstaa, hvorfor Du er bleven saa ond.

Jeg blev ærgerlig, og denne Gang virkelig ærgerlig over, at hun dog til sidst skulde gaa af med Sejren. Men jeg indsaa, at Modsigelse ikke længere vilde gøre Virkning, og derfor sagde jeg overlegent henkastet:

— Ja, vel har Du Ret!

— Hæ, sagde hun — hæ! Hun sagde ikke andet, og det lød som mellem Graad og Latter. Saa blev hun tavs og gik en Stund og saa' ned i Jorden.

Men paa én Gang kastede hun sig ind til mig og lagde begge Armene om min Hals og sagde grædende:

— Du maa ikke mere! Du *maa* ikke mere, Gustav! jeg kan ikke taale det i mit Hoved, hører Du!

Nu blev jeg angst. Dette Udbrud kom mig saa aldeles uventet; og jeg lagde desuden Mærke til, at Folk standsede, idet de gik os forbi. Jeg slog helt om og sagde mildt:

— Kære lille Ven, saa, saa! det var jo Spøg det hele, begriber Du nok! Og jeg strøg hende blødt ned over Kinden.

Men hun rettede sig i Vejret med et Ryk:

— Næ, næ, næ, ikke saadan! sagde hun.

— Hvad mener Du? spurgte jeg forundret.

— Du skal slet ikke tale mig efter Munden!

— Jeg taler Dig ikke efter Munden.

— Jo Du gør! for Du tror, at jeg ikke er rigtig i Hovedet; og det er jeg maaske heller ikke — — aa, hvor det er

underligt! sagde hun saa pludselig og pressede den ene Haand fast mod Nakken.

— Skulde Du være gaaet for vidt? tænkte jeg — de Kvindfolk er jo noget skørhovedet — Marie, sagde jeg derpaa og lagde min Arm om hendes Liv — ja, det er min Skyld, Marie. Jeg har villet drive lidt Spøg med Dig, og det er strygt gjort af mig, det véd jeg godt.

Men hun hørte slet ikke, hvad jeg sagde. Hun gik og saa' ned i Jorden, og jeg maatte støtte hende. Det var, som hun paa én Gang var blevet umaadelig træt.

— Er vi ikke snart hjemme? spurgte hun uden at se op.

— Vil Du ikke sidde lidt ned? hér er en Bænk, sagde jeg.

— Nej, ikke sidde ned, mumlede hun — saa falder jeg straks i Søvn. For jeg skal sige Dig, Gustav, jeg er ikke rigtig rask.

Vi var nu naaet frem til Hjørnet af den Gade, hvor hun boede. Hun standsede akkurat ud for det Træ, hvor vi altid plejede at sige Farvel til hinanden.

— Marie, sagde jeg — Marie! Og jeg kunde ikke frigøre mig for den Tanke, at hun spillede lidt Komædie.

— Ja, sagde hun irriteret — Du behøver ikke at raabe saa højt!

— Lille Marie, Du forstaar vel nok, at det var Spøg det hele?

Men hun stod foran mig uden at høre, hvad jeg sagde.

Huset laa lige paa Hjørnet. Det var et af de smaa „Lotterihuse“ med Have foran ude ved Østerbro.

— Gaa nu! sagde hun utaalmodig — der er Lys, Fa'er sidder og venter.

— Jamen skal jeg ikke — — — begyndte jeg.

— Jeg kan godt selv, det plejer jeg jo altid.

— God Nat da, min lille! sagde jeg saa — vi ses altsaa i Morgen Aften?

— God Nat, mumlede hun og vendte sig for at gaa.

— Skal jeg ikke ha' et Kys? spurgte jeg sentimental.

— Jo, det er sandt! sagde hun og vendte sig om mod mig og kyssede mig. Hendes Læber var ganske kolde.

Og atter fik jeg Medlidenhed med hende; det vil sige, den Medlidenhed, som det ene Menneske kan faa med det andet, ikke mere.

— Marie, hviskede jeg — kom til Dig selv, Barn!

Men hun svarede ikke. Hun stod blot og stirrede ned i Fliserne.

— Nu er det bedst, Du gaar! sagde jeg saa.

Og hun gik. Da hun var kommen om Hjørnet, listede jeg mig efter hende. Hun gik langsomt, meget langsomt, med bøjet Hoved og slæbende Skridt. Og jeg saa' hende gaa forbi det Hus, hvor hun boede, og forbi det næste med. Ved det tredje standsede hun, aabnede Laagen og gik ind i Haven.

Jeg løb derhen. Hun stod allerede oppe ved Døren og puslede ved Laasen.

— Marie! kaldte jeg hviskende — Du gaar forkert!

Men hun hørte mig ikke. Jeg gik helt hen til hende og greb fat i hendes Haand.

— Marie, gentog jeg — Du gaar forkert.

— Jeg kan nok ikke lukke op? sagde hun og smilede aandsfraværende.

Jeg drog hende med mig ud af Haven, hen ad Vejen og hen til Huset, hvor hun skulde ind. Hun fulgte mig viljeløs. Jeg tog Nøglen ud af hendes Haand, aabnede Døren og skød hende lempelig ind i Forstuen. Saa gav jeg hende Nøglen tilbage og trykkede hendes Fingre fast om den.

— God Nat! hviskede jeg.

Men hun stod uden at høre og uden at svare.

Saa gik jeg ud og trak Døren haardt til efter mig; jeg hørte Laasen smække.

Et Kvarters Tid vel stod jeg ovre paa den anden Side af Gaden. Jeg saa' Lyset inde bag Gardinerne bevæge sig ud paa Trappegangen og tilbage igen ind i Stuen. Lidt efter forsvandt det.

En Stund endnu blev jeg staaende og lænede mig mod Genbohavens Stakit. Saa gik jeg hjem.

Jeg var underlig til Mode; men det, man kalder Samvittighedsnag, følte jeg egentlig ikke. Tværtimod, pludselig fór den Tanke mig gennem Hjernen:

— Gud véd, om hun ikke sidder og morer sig over Dig oppe paa sit Værelse!